

ՍԵՐ ԻՍԿԱԿԱՆՔ ԳԱՆՁԸ

«Ջի ուր զանձն ձեր է, անդ եւ սիրտ
ձեր եղիցիմ» (ՂԿՍ. ԺԲ. 34):

Գրանձ բառը շատեր կ'ըմբռնեն լուր իր նիւթական իմաստով: Դրամն է ան, մեր առջև երջանկութեան դռները բացող իր ոյժովն ու զօրութեամբը: Ու շատ պարզ է խօսքը Աւետարանին, թէ մեր սիրտը կը գտնուի հոն ուր մեր գանձն է:

Բոլորիս ծանօթ են միջոցները, ուղիղ թէ անուղիղ, որոնց կը դիմեն մարդիկ, տիրանալու համար նիւթական հարստութեան, քանի մը տասնամիակնեւորւ վրայ տարածուող աստեղոր մեր կեանքին ճիղճ բարիքները լուսագոյնս ըմբռնելու կարենալու համար: Հոգեւոր գաղափար, որուն, մեր Տիրոջ խօսքերով, ոչ գող կը մերձենայ և ոչ ցեցը կ'ապականէ, և որմէ քողուած բարիքը յաւիտեաններու վրայ կ'երկարագոյնի: Անոր հաշիւը ընող չկայ: Եւ եթէ կայ, ծաղրանքի առարկայ կը դառնայ, իբր հաստատ իրողութիւնը թողած և երեւակայելիին ու անստոյգին գացող ցնորամիտ անհատ մը:

Հոս կ'ուզեմ ներկայացնել մտերմ վէպ մը, որ շատ հաւանաբար հէքիաթ մըն է, զուրկ իրական հիմքէ, բայց որ կը պարունակէ բարոյական մեծ դաս մը:

Ծնցոտիներ հագած, վերջին ծայր աղաքած մարդ մը քաղաքէ քաղաք կը շրջէր, մուրացկութեամբ իր փորը կշտացնելու համար: Երբ որոշ քաղաք մը կը հասնի, կը տեսնէ որ անոր բոլոր բնակիչները տրտուծ տխուր են: Երբ կ'ուզէ հասկնալ պատճառը այս երեւոյթին, տեղացիները կը պատասխանեն թէ իրենց թագաւորը մեռած է և տեղը բռնող չկայ: Մուրացիկին զարմացումին վրայ կը պատասխանեն թէ իրենց մօտ սովորութիւն կայ որ վնասակար գահաժողովը չթողու, այլ իր վախճանումէն ետք քաղաք այցելող առաջին օտարականը բաղձի իրենց արքայական գահուն վրայ: Սակայն ան-

միջապէս կը յայտնեն նորեկին թէ իրենց մօտ թագաւորութիւնը ցեղանոց պաշտօն մը չէ, այլ սրտը շրջանէ մը ետք վնասակար կ'աքորուի ամայի ու անմարդաբնակ կղզի մը, ուր գիշատիչ գաղաններ պատրաստ են զինքը յօշոտելու: Նորեկը թախանձագին կը խնդրէ որ զինքը զերծ կացուցանեն փառայնդ այդ պաշտօնէն, քանի որ ան պիտի աւարտէր ա'յնքան անարգ ու անազորոյն մահով մը: Քաղաքացիները, հաւատարիմ իրենց սկզբունքին, կը մնան անդդուելի: Յաջորդ օր իմաստութեան լոյսը կը ծագի աղքատին մօտքին մէջ ու ան սիրով կ'ընդունաւ իրեն առաջարկուած բարձր պաշտօնին: Գահ բարձրանալէ ետք, իր առաջին գործը կ'ըլլայ մաքրել ամայի այդ կղզին փուշերէն ու առատակներէն և ոչնչացնել գիշատիչ անասունները: Ապա հրամայեց որ շքեղ դպրակ մը կառուցուի հոն և շուրջը վերածուի կանաչադարձ պուրակի: Այնպէս որ իր պաշտօնավարութեան շըրջանը չլրացած՝ ամէն ինչ կազմ ու պատրաստ էր արդէն: Ու փոխանակ սուկուածով ու ստրատիով նայելու ապագային, սկսաւ անձկայրեաց սիրով սպասել այն երջանիկ օրունին, ուր վերջ պիտի գտնէր իր պաշտօնավարութեան շրջանը:

Նոյնը չէ՞ եղած միթէ պտրագան սուրբերուն, որոնք, արհամարհած նիւթական գանձերը, փոյթ են ըրած ամբարելու հոգեւոր գանձ, որ բնու իրենց ձեռքէն պիտի չելլէ: Անոնք նիւթէն վեր բարձրանալով՝ գնած են անմահութիւնը: Յաճախ ալ նիւթը միջոց ըրած են իրենց հոգիներու փրկութեան:

Մեր և սուրբերուն միջև գոյութիւն ունեցող մեծագոյն տարբերութիւնը այն է արդարեւ, որ մինչ մենք մահէն կը ստականք ու անոր տնունն անգամ չենք ուզեր լսել, սուրբերը անվախօրէն կը դիմաւորէին մահը, զայն նկատելով զուռ մը՝ անմահութեան վրայ բացուող:

Բիւր երանի անոր, որ տիրացած է հոգեւոր գանձի դիզելու գաղանքին և իմաստութեան: Մահ չունի ան: Աւելի ճիշդ՝ ֆիզիքական մահը մահ մը չէ իրեն համար: Ինչպէ՞ս չյիշել հոս Սրբուհի Թերեզան, որ իր հանապազօրեայ աղօթ-

քին մաս դարձուցած էր խնդրանք ուղղել Տիրամօր, որպէսզի օր առաջ անցնելով մահուան դռներն, արժանի ըլլալ անոր ու իր Միածինին քաղցր տեսութեան։

Մեզմէ շատերուն ծանօթ է իր ոսկիի գէգերուն առջև անսուսող մեղմուղ միջիտնատերին պատմութիւնը։ Մոռցած ըլլալով բանալին որպէս գանձատուն ծառայող փեսայարկ իր նկուղին դրան վրայ, դուրսի ելողմէն, ան կ'որգելափակուէր ներս, երբ ոչ ոքի յայտնած էր իր ուր երթալը։

Աւետարանները լիցուն են դրուագներով, ուր իրենց սիրտը իրենց նիւթական հարստութեան կապած ողորմելիներուն անհետ ընդմիջումը աւարտում ու անփառունակ վախճան մը։ Անմիտ հարուստը, բարի ու օրինապահ երթաւորողը և ողբաւար Ղազարոսին իր սեղանին փշրանքները զլացող մեծահարուստը նմոյշներ են այդ դասակարգի մարդերու։ Իսկ ժամը կոյսերու առակը յիմարներու կարգին կը դասէ իրենց հոգիներու փրկութեան մասին անհոգ ու անփոյթ անձերը։

Բոլոր կրօնքները, բնականօրէն, վեր կը դասեն հոգին՝ նիւթէն ու մարմինէն։ Նոյնը ըրած են նաև իմաստասիրական դրութիւններ, նախաքրիստոնէական դարերէն սկսեալ, յիշած անշուշտ երկուքին բնոյթին ու առանձնաշարականութեան վրայ, մին իրրեւ քայքայելի ու կորնչական, իսկ միւսը իրրեւ անժանգ ու տևական։

Ըսուած է թէ ծաղկալից ճամբաները միշտ ալ փառքի չ'են առաջնորդեր։ Կարեօրը, անշուշտ, ճամբան չէ, այլ վայրը՝ ուր կ'առաջնորդէ մեզ ճամբան։ Մասնաւոր ու արտօնուած չէ մեզի ճամբուն մէջտեղը անշարժածալ։ Ինչ կ'արժէ ծաղկալից ճամբան, երբ անոր վերջաւորութիւնը անդունդի մէջ կը նայի։

Գիտնանք ուրեմն, քանի ժամանակը մեր ձեռքն է, հոգեկան գանձ ամբարնի, ապահովելու համար մեր իսկական ապագան։ Ու այդ կրնանք ընել Գրիգորի հեռաքերուն վրայէն քայլելով, այսինքն հետեւելով Անոր պատուիրաններուն։

ԳԵՂՈՐԻ Ս. ԶԻՆԻՎԻԶԻԱՆ

Ս. ԳՐԱԿԱՆ

ՓԱՆՈՒՍՆ ՅԵԳԻՊՏՈՍ(*)

Հրաշալի ծնունդէն քիչ օրեր յետոյ, Հերովդէս խռովուն վիճակի մը ժառանգեցաւ։ Երեք մոգեր, ալեւոր ու իմաստուն, Արևելքէն եկած, բերած էին իրեն աւետիսը նոր արքայի մը ծնունդին։ Ինչպէ՞ս չ'խռովէր իր սիրտը սև այդ աւետիսէն, երբ այդ նորածինին մէջ ան կը տեսնէր սպառնալիք մը իր գահին ու կայսրութեան, իմաստուն ծերունիներու խօսքը չէր կրնար ըլլալ պատահական ու անկշիռ։ Կասկածը որդի մը պէս սկսաւ կրծել իր ժանգոտած հոգին։ Պէտք էր ամէն միջոց խորհիլ, չքացնելու համար խորհրդաւոր մոնսկըր։

Նորէն երկնային միջոտմութիւն մը, տեսիլքի մը միջոցաւ, հարկաւոր էր, փրկելու համար կացութիւնը։ Ու Տիրոջ հրեշտակը կրկին կ'երևէր Յովսէփի, իր քունին մէջ իրրեւ երազ, թնադրելով հեռանալ Յուդայաստանէն, ուր պիտի բնադրուէր մեծ սճիրը և առժամաբար ապաստանիլ ասպնջական Եգիպտոսի հողին վրայ։

Լիզուած հոգեպէս ու մարմնապէս, Յովսէփ ու Մարիամ, գրկելով նորածինը փոխ ի փոխ, կը կորէին ընդարձակ աւազուածք Սինայ թերակղզիին։ Գիտէին թէ բարի ձեռքի մը հովանին կոչուած էր զիրենք պաշտպանելու բնութեան հար ուժերէն ինչպէս դարանակալ դահիճներէն։ Սակայն հոգեպէս արարածներ էին վերջապէս, ու կասկածը, անծայրածիր անապատի առանձնութիւնէն տնձաւ, մերթ կը բռնանար անոնց մտածութիւն, կ'ստէրնաւ յոգնութիւնը ֆիզիքական։ Երկնական մարմին՝ սխաւառակը արեւին, հակառակ ճամբան՝ եղանակին, կ'այրէր անոնց պար-

(*) Գլուխ մը՝ Պեղինակին հրատարակելի գործէն — «Տիրամայրը» — «Երթէ մասեր լայն առաւել Սինայի մէջ 1978—82 տարիներուն»։